

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 23, 2019

Nummer 23, 2019

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:9250](#) 29-10-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:9265](#) 29-10-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:8934](#) 22-10-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:8482](#) 15-10-2019

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:2792](#) 08-10-2019

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:2766](#) 25-09-2019

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:2832](#) 20-08-2019

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:2800](#) 06-08-2019

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:2831](#) 16-07-2019

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:2828](#) 16-07-2019

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:2744](#) 03-07-2019

Rechtbank

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2019:8356](#) 29-10-2019

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2019:4640](#) 23-10-2019

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2019:9515](#) 23-10-2019

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2019:9333](#) 17-10-2019

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2019:7544](#) 11-09-2019

RECHTSPRAAK

Verdeling nalatenschap. Deelgenoot moet woning ontruimen.

X en Y zijn de enige erfgenamen van hun vader. De rechtbank heeft de verdeling van de woning bevolen ten overstaan van een notaris. X bewoont de woning sinds zijn geboorte. X wil de woning niet ontruimen en is niet in staat de woning over te nemen.

In hoger beroep vordert X dat voor een periode van drie jaren verdeling van de woning wordt uitgesloten (art. 3:178 lid 3 BW). Het hof wijst dit af. Het belang van Y bij verdeling is groter dan dat van X, gelet op onder meer de omstandigheden dat X de woning niet kan overnemen, X sinds vaders overlijden al vier jaar de woning zonder vergoeding bewoont, X geen onderhoud pleegt en Y de toegang ontzegt.

Y vordert met succes ontruiming door X. Dit betreft volgens het hof geen beheersregeling in de zin van artikel 3:168 BW, in welk geval de kantonrechter bevoegd zou zijn. Het hof heeft op grond van artikel 3:169 BW de ruimte om vast te stellen welk gebruik iedere deelgenoot mag maken van het gemeenschappelijke goed. Gelet op de geschetste omstandigheden en het feit dat X, ondanks dwangsommen, niet aan verkoop wil meewerken, is het in strijd met de redelijkheid en billijkheid om van Y te vergen dat X nog langer gebruikmaakt van de woning.

Het hof geeft Y geen blanco volmacht om X te vertegenwoordigen bij de verkoop en levering, maar ziet reden om een makelaar een beslissende rol te geven in het stappenplan naar verkoop en levering.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 29-10-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:9250

Zaaknummer: 200.238.058/01

Rechters: C. Koopman, I.M. Dölle en M.A.F. Holtvluwer-Veenstra

Wetsartikelen: 3:168 BW, 3:169 BW en 3:178 BW

RECHTSPRAAK

Benoeming professionele vereffenaar, ondanks ruimschoots-voldoende-verklaring van executeur.

De nalatenschap van erflater – fertiliteitsarts en overleden in 2017 – is vererfd volgens de wettelijke verdeling (art. 4:13 BW). Zijn echtgenote is executeur en heeft verklaard dat de goederen van de beneficiair aanvaarde nalatenschap ruimschoots toereikend zijn om de schulden te voldoen (art. 4:202 lid 1 onder a BW). Een groot aantal donorkinderen van erflater verzoekt, ondanks de ruimschoots-voldoende-verklaring, om benoeming van een notaris als professionele vereffenaar (art. 4:203 lid 1 onder b BW).

Verzoekers hebben de executeur en erfgenamen aansprakelijk gesteld voor (im)materiële schade door erflaters wanprestatie of onrechtmatig handelen als arts. Daarmee zijn ze belanghebbenden als bedoeld in artikel 4:203 lid 1 onder b BW.

De rechtbank ziet voldoende redenen om een vereffenaar te benoemen. De echtgenote heeft de woning verkocht, terwijl zij wist van de aansprakelijkheidstellingen. Een groot deel van de koopprijs van de woning is betaald in de vorm van een geldlening, waarvan de rente wordt verrekend met de huur die de echtgenote schuldig wordt aan de koper. De echtgenote is ernstig tekortgeschoten in het beheer van de nalatenschap en het is aannemelijk dat verzoekers daardoor in hun verhaalsrechten beperkt zijn. Daarnaast heeft de echtgenote geen openheid van zaken gegeven over de boedel. De rechtbank stelt vast dat er veel vragen zijn over de afwikkeling en het onduidelijk is wat de boedel inhoudt en wie de schuldeisers zijn. De echtgenote is in ernstige mate tekortgeschoten in de vereffening.

Het mogelijk hoge uurtarief van de notaris staat de benoeming tot vereffenaar niet in de weg. De kantonrechter stelt het salaris van de vereffenaar immers vast.

De kosten van de onderhavige procedure vormen volgens de rechtbank een schuld van de nalatenschap in de zin van artikel 4:7 lid 1 onder c BW.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 29-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2019:8356

Zaaknummer: C/10/576138 / FA RK 19-5160

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen: 4:7 BW, 4:13 BW, 4:202 BW en 4:203 BW

RECHTSPRAAK

Beheer van gezamenlijk geërfde landgoederen. Bevoegdheden bewindvoerders.

Tot de nalatenschap van de vader van vier dochters behoren twee landgoederen. Nadat de dochters over het gezamenlijke beheer daarvan in een impasse zijn geraakt, heeft de rechter een beheersregeling en bewind ingesteld over de landgoederen (art. 3:168 lid 2 BW).

Volgens twee dochters zijn er geen gronden meer voor voortzetting van de beheersregeling en het bewind. Het hof is het hier niet mee eens. Het blijkt dat de stem van de bewindvoerders bijna altijd de doorslag geeft in besluitvorming.

De vraag is vervolgens of de bewindvoerders hun beheersbevoegdheid hebben overschreden door bepaalde overeenkomsten te sluiten. Het betreft 'rood-voor-rood'-overeenkomsten met de gemeente in verband met de sanering van bijgebouwen en een overeenkomst met een naastgelegen veebedrijf. Het hof merkt op dat bij de beoordeling van de vraag wat dienstig is aan een normale exploitatie (art. 3:170 lid 2 BW), betrokken moet worden de aard en omvang van de gemeenschap. Het beheer over een complex en omvangrijk samenstel van gemeenschapsgoederen als een landgoed houdt meer in dan het enkel 'passen op de winkel', zoals namens de twee dochters is gesteld. In dit geval kan volgens het hof in het midden blijven of sprake is van beheer in de zin van artikel 3:170 lid 2 BW, omdat de overeenkomsten met unanieme instemming van de deelgenoten zijn aangegaan.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 29-10-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:9265

Zaaknummer: 200.253.247/01

Rechters: L. Janse, I. Tubben en P.S. Bakker

Wetsartikelen: 3:168 BW en 3:170 BW

RECHTSPRAAK

Heeft erfgenaam aangifte erfbelasting gedaan? Is ambtshalve aanslag juist vastgesteld?

Moeder laat zoon en dochter als enige erfgenamen achter, ieder voor de helft. De zoon vult het uitgereikte aangiftebiljet erfbelasting niet volledig in. Hij geeft geen bezittingen en schulden aan, maar vermeldt slechts dat zijn zuster contactpersoon is en dat zij alle gegevens heeft en deze niet aan de zoon wil afstaan. Daarop legt de Inspecteur aan de zoon ambtshalve een aanslag op, gebaseerd op de aangifte erfbelasting van de zuster.

Volgens het hof heeft de zoon geen aangifte gedaan in de zin van artikel 8 AWR. Het hof acht evenwel niet aannemelijk dat de zoon geen enkele beschikking had over financiële gegevens op basis waarvan hij een voorlopige opsomming van bezittingen en schulden had kunnen geven. Nu de zoon dit heeft nagelaten, wordt de bewijslast op grond van artikel 27e lid 1 AWR omgekeerd en verzwaard. Dit ontslaat de Inspecteur niet van zijn verplichting om bij het ambtshalve vaststellen van de aanslag een redelijke schatting te maken van de belaste verkrijging. Door zich op de aangifte van de zuster te baseren, heeft de Inspecteur een redelijke (niet willekeurige) schatting gemaakt.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 22-10-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:8934

Zaaknummer: 19/00005

Rechters: I. Obbink-Reijngoud, A.J. Kromhout en B.F.A. van Huijgevoort

Wetsartikelen: 8 AWR en 27e AWR

RECHTSPRAAK

Schenkbelasting. Vestigingsplaats van Stichting Particulier Fonds (schenker) bepaald door feitelijke leiding vanuit Nederland.

Een naar Antilliaans recht opgerichte en aldaar gevestigde stichting (Stichting Particulier Fonds) doet in 2008 schenkingen aan X. Een adviseur (belastingadviseur) met een regiefunctie in de organisatiestructuur van het familiebedrijf voert volgens het hof de feitelijke leiding van de stichting. De adviseur houdt feitelijk als enige toezicht op de stichting. Een trustkantoor is de formele bestuurder van de stichting, maar verricht slechts administratieve werkzaamheden. De adviseur kan het trustkantoor als bestuurder ontslaan.

De vestigingsplaats van de stichting is gelijk aan de woonplaats van de adviseur, zijnde Nederland. De schenkingen zijn onderhevig aan Nederlandse schenkbelasting.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 15-10-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:8482

Zaaknummer: 18/00605

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, A.J. Kromhout en R.C.H.M. Lips

Wetsartikelen: 1 SW 1956

RECHTSPRAAK

Huwelijksgemeenschap. Advocaatkosten betreffende een erfenis onder uitsluitingsclausule vormen privéschuld.

Man en vrouw zijn voor 2018 in de wettelijke (algehele) gemeenschap van goederen gehuwd. De man heeft onder uitsluitingsclausule van zijn moeder geërfd (art. 1:94 lid 5 oud BW). Bij echtscheiding stelt de vrouw dat tot de huwelijksgemeenschap een vordering op de man behoort wegens voor hem van de en/of-rekening betaalde advocaatkosten. Deze kosten zijn gemaakt om de erfenis te kunnen verwerven.

Volgens het hof betreffen de advocaatkosten het onder uitsluitingsclausule verkregen erfdeel zodat deze als privéschuld van de man moeten worden aangemerkt. Nu deze privéschuld is betaald uit gemeenschapsgelden, heeft de gemeenschap een vordering op de man, die als overgeslagen goed alsnog in de verdeling moet worden betrokken. Aan de vraag of de kosten bijzonder verknocht zijn, komt het hof niet toe.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 25-09-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:2766

Zaaknummer: 200.254.461/01 en 200.254.464/01

Rechters: J.M. van Baardewijk, A.N. Labohm en J.B. Backhuijs

Wetsartikelen: 1:94 BW

RECHTSPRAAK

Zwitserse bankrekening na overlijden. Partner keert fiscaal in, maar is niet gerechtigd tot saldo.

Na het overlijden van erflater heeft zijn partner in het kader van de zogeheten inkeerregeling het saldo van een Zwitserse bankrekening als haar eigen vermogen aangegeven bij de Belastingdienst. De enige erfgenaam van erflater is een stichting. Tussen de vrouw en de twee executeurs is in geschil wie rechthebbende is op het saldo van de Zwitserse bankrekening.

De tenaamstelling is in beginsel slechts van belang voor de relatie tussen de tenaamgestelde(n) en de bank, aldus het hof. In geval van twee personen geeft de tenaamstelling nog geen uitsluitel over de gerechtigdheid onderling. In geval van geschil daarover is van belang door wie de bankrekening is gevoed en wat de bedoeling van partijen is geweest (HR 9 februari 2007, ECLI:NL:HR:2007:AZ6525 en Hof Den Bosch, ECLI:NL:GHSHE:2013:2325).

In dit geval stelt het hof vast dat het saldo is gevoed uit het vermogen van erflater. De eventuele bedoeling van partijen dat het saldo aan de vrouw zou toekomen, is niet relevant. Om dat te realiseren was een rechtshandeling nodig geweest, meer specifiek een schenking, hetgeen de vrouw ontkent. Van een schenking ter zake des doods kan in elk geval geen sprake meer zijn, bij gebreke van een notariële akte (verval, art. 7:177 lid 1 BW).

De vrouw is na het overlijden van erflater blijven beschikken over het saldo dat haar niet toekwam. Dit is onrechtmatig jegens de erfgenaam. De vrouw moet het saldo per overlijdensdatum vergoeden, vermeerderd met de wettelijke rente vanaf het overlijden. De belasting en bankkosten die de vrouw over het saldo heeft betaald komen voor haar rekening en risico.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 20-08-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:2832

Zaaknummer: 200.232.362/01

Rechters: C.M. Warnaar, J.A. van Kempen en J. Calkoen-Nauta

Wetsartikelen: 7:177 BW

RECHTSPRAAK

Kind hekelt beheer van nalatenschap van vader door moeder.

Dochter X was nog minderjarig toen haar vader in 1990 overleed. Haar moeder heeft na het meerderjarig worden van X het beheer van de nalatenschap, die zich in Suriname bevindt, voortgezet. In een aantal kortgedingvonnissen is moeder veroordeeld tot afgifte van stukken aan X. In de onderhavige procedure ligt voor of moeder op correcte wijze uitvoering heeft gegeven aan deze vonnissen.

Volgens het hof is dat het geval. Of moeder van de administratie een puinhoop heeft gemaakt, zoals X stelt, is een rechtsvraag die in een andere procedure moet worden beantwoord. Daarbij merkt het hof op dat moeder gedurende een zeer lange periode voor X en haar zusters de nalatenschap heeft beheerd. Moeder is geen professionele boekhouder en aan haar kunnen andere eisen worden gesteld met betrekking tot haar zorgplicht mede gezien de rechtsverhouding tussen partijen. X had ook na haar meerderjarigheid zelf het beheer van de nalatenschap kunnen overnemen. Gezien de zeer lange periode van beheer (25 jaar) is het niet ondenkbaar dat bepaalde bewijsstukken niet meer aanwezig zijn.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 16-07-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:2828

Zaaknummer: 200.238.443/01

Rechters: A.N. Labohm, A.E. Sutorius-van Hees en B. Breederveld

Wetsartikelen: 3:170 BW

RECHTSPRAAK

Stichting verzoekt met succes om wijziging testamentaire last.

Een stichting verzoekt met succes wijziging van een testamentaire last (art. 4:143 lid 1 onder a BW). Het gaat om een testament uit 1968, waarin erflater heeft verplicht om vermogen af te zonderen in een stichting ten behoeve van de aankoop van instrumenten voor studenten van het Maastrichts conservatorium (zie ECLI:NL:RBLIM:2019:9444). Inmiddels kan de stichting met de huidige middelen en werkwijze niet meer voldoen aan de statutaire opdracht. De stichting ziet nog wel toekomst als geeffonds, in samenwerking met een ander fonds. Dit vereist volgens de stichting verbreding van de doelstelling (bevordering van kunsttalent in Maastricht).

De rechtbank is bereid de verzochte wijziging toe te staan, waarbij de rechtbank van betekenis acht dat de laatste wil van erflater voor (al) het overige intact blijft en gerespecteerd wordt.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 23-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2019:9515

Zaaknummer: C/03/269096 / HA RK 19-206

Rechters: W.E. Elzinga

Wetsartikelen: 4:143 BW

RECHTSPRAAK

Gedwongen schuldverrekening. Legaat van een onverdeeld aandeel. Processueel ondeelbare rechtsverhouding. Informatierecht.

Vader overlijdt in 2009. In zijn testament heeft hij zijn zoon onterfd en zijn drie dochters tot enige erfgenamen benoemd. De oudste dochter is tevens executeur. Vader heeft aan de zoon een vierde deel van de inboedel gelegateerd en het vruchtgebruik van een af te zonderen geldsom (fonds) ter grootte van een vierde van de nalatenschap.

In hoger beroep heeft het hof in een tussenarrest (ECLI:NL:GHDHA:2017:2573) geconstateerd dat de rechtbank (ECLI:NL:RBROT:2016:4791) de dochter niet als executeur heeft kunnen veroordelen, omdat bij de dagvaarding in eerste instantie haar executeurstaak en haar beheer al waren geëindigd (art. 4:149 BW, art. 4:150 BW).

Het geschil betreft met name de vraag of de dochter terecht de vordering van de zoon krachtens legaat heeft verrekend met een door haar gestelde (studie)schuld van de zoon aan de nalatenschap (art. 4:228 BW). Het gaat daarmee om een processueel ondeelbare rechtsverhouding, zodat de meerderjarigenbewindvoerder van de zoon alle erfgenamen in de procedure had moeten betrekken. Dit geldt ook ten aanzien van het legaat aan de zoon van een onverdeeld aandeel in de inboedel. Ook dit regardeert alle erfgenamen. Het hof stelde in het tussenarrest de bewindvoerder ambtshalve in de gelegenheid de andere erfgenamen alsnog als partij in het geding te betrekken (art. 118 Rv).

In het onderhavige eindarrest oordeelt het hof dat, als de afgifte van de legaten onjuist is geschied, de zoon thans een vordering tegen de erfgenamen heeft. Onder verwijzing naar het arrest van de Hoge Raad van 10 maart 2017 (ECLI:NL:HR:2017:411) passeert het hof de processuele bezwaren van een andere dochter (in hoger beroep betrokken erfgenaam) dat zij in haar processuele belangen is geschaad doordat haar een instantie is ontnomen.

De meerderjarigenbewindvoerder van de zoon eist dat een veroordeling van de executeur als een hoofdelijke veroordeling van alle erfgenamen geldt. Onder verwijzing naar hetzelfde arrest van de Hoge Raad en het processueel ondeelbare belang, staat het hof deze vermeerdering van eis toe.

Het hof wijst vervolgens de namens de zoon gevorderde vernietiging van de verdeling van de nalatenschap wegens benadeling voor meer dan een kwart af, omdat de zoon geen deelgenoot is (art. 3:196 BW). Dit geldt ook voor zijn beroep op de overige wilsgebreken, nu de zoon geen partij was bij de verdeling.

Voorts stelt het hof vast dat sprake is van een studieschuld van de zoon aan vader, thans de nalatenschap. Uit de bewoordingen van het testament leidt het hof af dat het vaders bedoeling was om deze schuld van de zoon te verrekenen met zijn fictieve erfdeel (het legaat), alsof de zoon erfgenaam was (art. 4:227 BW, art. 4:228 BW).

Tot slot bevestigt het hof het oordeel van de rechtbank dat de zoon als legataris recht heeft op informatie jegens de executeur en erfgenamen, naar analogie met artikel 4:148 BW. Zijn legaten betreffen immers een aandeel in de nagelaten inboedelgoederen en een aandeel van een vierde in de nalatenschap (zie ook Hof Arnhem-Leeuwarden 31 december 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:9942).

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 16-07-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:2831

Zaaknummer: 200.195.071/01

Rechters: C.M. Warnaar, A.H.N. Stollenwerck en O.I.M. Ydema

Wetsartikelen: 118 Rv, 4:148 BW, 4:149 BW, 4:150 BW, 4:227 BW en 4:228 BW

RECHTSPRAAK

Kort geding. Erfgenaam veroordeeld tot medewerking verdeling.

A, B en C zijn de enige erfgenamen van de nalatenschap van hun vader die in 2012 is overleden. Het hof heeft in 2018 een einde gemaakt aan het geschil tussen partijen over de verdeling van de nalatenschap en de legitieme portie van A vastgesteld. In de onderhavige kortgedingprocedure vorderen B en C veroordeling van A om mee te werken aan de verdeling overeenkomstig het verdelingsvoorstel van de boedelnotaris.

Volgens de kortgedingrechter is sprake van een spoedeisend belang, gelet op het feit dat met de beslissing van het hof de nalatenschap volledig is verdeeld en dat ruim zeven jaar zijn verstreken sinds het overlijden van vader.

Het actief van de nalatenschap bestaat nog slechts uit een geldbedrag, waarvan vaststaat hoe dit moet worden verdeeld. Voorshands is niet aannemelijk dat A nog een tegenvordering op de nalatenschap heeft. Het feit dat de executeur een vordering heeft ingesteld (die zijn testamentaire loon overstijgt), kan A ook niet als verweer gebruiken. B en C zijn immers bereid om hiervoor een adequate voorziening – door middel van een reservering bij de notaris – te treffen. A wordt veroordeeld om binnen zeven dagen mee te werken aan de voorgestelde verdeling van het geld op de derdenrekening van de notaris, met inachtneming van de reservering voor de executeur.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 17-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2019:9333

Zaaknummer: C/03/268727 / KG ZA 19-433

Rechters: J.R. Sijmonsma

Wetsartikelen: 3:182 BW

RECHTSPRAAK

Executeur kan legaat aan zichzelf afgeven. Geen goedkeuring erfgenamen nodig. Overgangsrecht.

Na het overlijden van vader in 2014 zijn het keuzelegaat tegen inbreng en het vruchtgebruiklegaat aan moeder afgegeven. Vader heeft moeder tevens tot executeur benoemd en de drie kinderen tot enige erfgenamen. Het testament dateert van 1983. Volgens de zoon heeft de rechtbank in eerste instantie ten onrechte overwogen dat de akte tot afgifte legaat en vestiging vruchtgebruik rechtmatig is verleden. De zoon heeft de notaris vooraf laten weten niet te willen meewerken aan de afgifte van de legaten. Volgens de zoon is de toestemming van de erfgenamen nodig voor de afgifte door moeder als executeur.

Volgens het hof zijn de legaten rechtsgeldig afgegeven. Ingevolge artikel 133 Ow NBW is op de benoeming van een executeur (voor 2003) afdeling 4.5.6 BW van toepassing. Op grond van artikel 4:144 BW heeft de executeur onder meer tot taak de schulden van de nalatenschap te voldoen. Daaronder vallen ook schulden uit legaten (art. 4:7 lid 1 onder h BW). In het testament is niet bepaald dat moeder het legaat niet aan zichzelf kan afgeven. Moeder heeft dan ook, zijnde executeur en tevens legataris, het legaat als vertegenwoordiger van de erfgenamen aan zichzelf kunnen afgeven. Het toezenden van een (concept)akte ter informatie brengt niet met zich dat de notaris op de goedkeuring van de erfgenamen hoeft te wachten alvorens tot het passeren van de akte over te gaan.

Subsidiair stelt de zoon dat zijn belang bij de vernietiging van de afgifte van de legaten zwaarder weegt dan dat van moeder. Volgens het hof is voor een belangenafweging, op grond waarvan de afgifte zou moeten worden vernietigd, geen juridische grondslag aanwezig.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 08-10-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:2792

Zaaknummer: 200.241.310/01

Rechters: P.B. Kamminga, E.A. Mink en F.A.M. Schoenmaker

Wetsartikelen: 133 Ow NBW, 4:7 BW en 4:144 BW

RECHTSPRAAK

Vervanging vereffenaar en geschil over factuur behulpzame notaris.

X is enig erfgenaam van haar moeder en vereffenaar van de nalatenschap. Op verzoek van de broers van X wordt X door de rechtbank vervangen door een professionele vereffenaar (art. 4:203 lid 1 onder b BW). X heeft als vereffenaar meermalen losse opdrachten verstrekt aan een notaris. Na de benoeming van de professionele vereffenaar schakelt X de notaris in om behulpzaam te zijn bij de overdracht van de afwikkeling aan de opvolgend vereffenaar. Vervolgens weigert X de factuur van de notaris te betalen. Volgens X had zij de notaris opdracht gegeven om het vereffenaarschap van X te laten continuëren en is de notaris daarin tekortgeschoten.

De kantonrechter veroordeelt X tot betaling van de factuur. De notaris was als partij-notaris niet in de positie om de uitkomst van de verzoekschriftprocedure bij de rechtbank naar zijn hand te zetten, het is immers de rechtbank die een dergelijke beslissing neemt. De notaris heeft volgens de kantonrechter als goed opdrachtnemer gehandeld.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 11-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2019:7544

Zaaknummer: 7453563

Rechters: W. Aardenburg

Wetsartikelen: 4:203 BW

RECHTSPRAAK

Concepttestament is geen geldige uiterste wilsbeschikking.

Als erflater overlijdt, heeft hij zo'n drie weken daarvoor door een notaris een concepttestament laten opstellen waarin hij X tot enig erfgenaam en executeur benoemt. Van ondertekening komt het niet voor het overlijden. X vordert een verklaring voor recht dat het concepttestament gelijkgesteld moet worden met een notarieel verleden testament, zodat X als erfgenaam en executeur moet worden aangemerkt. In navolging van de rechtbank (ECLI:NL:RBDHA:2017:9083) wijst het hof deze vordering af.

De waarborg van de tussenkomst van de notaris (art. 4:94 BW) is dat deze op het moment van het passeren van het testament kan nagaan of hetgeen in de akte is opgenomen op dat moment ook daadwerkelijk de uiterste wil van erflater is. Het kan in het onderhavige geval op het moment van het opstellen van het concepttestament de wil van erflater zijn geweest om X tot zijn enig erfgenaam te benoemen. Daarmee is echter nog niet gegeven dat ook op het moment dat de akte daadwerkelijk zou zijn gepasseerd – en daarmee in dit geval laatstelijk kort vóór het moment van overlijden van erflater – de wil van erflater nog steeds zou luiden overeenkomstig hetgeen is vastgelegd in het concepttestament. Het toetsingsmoment daarvoor met toepassing van de in de wet geregelde waarborgen is nu juist het verlijden van de notariële akte. Op dat moment zou de notaris alleen met erflater zijn geweest, in tegenstelling tot de eerdere gesprekken van de notaris met erflater waar X steeds bij aanwezig was. Er kunnen allerlei redenen zijn geweest op grond waarvan erflater zijn laatste wil nog zou hebben willen veranderen. Er is geen volstrekte zekerheid dat hetgeen is vastgelegd in het concepttestament overeenstemt met de uiterste wil van erflater op het moment van diens overlijden. De door X aangevoerde omstandigheden met betrekking tot de hechte vriendschap tussen hem en erflater en het ontbreken van iedere band tussen de dochter en erflater kunnen – wat daar ook van zij – niet tot een ander oordeel leiden. Het hof ziet geen grond om te oordelen dat het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is dat de dochter zich op het wettelijk versterkerrecht kan beroepen.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 06-08-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:2800

Zaaknummer: 200.233.071/01

Rechters: J.A. van Kempen, C.M. Warnaar en K. van Barneveld-Peters

Wetsartikelen: 4:94 BW en 4:109 BW

RECHTSPRAAK

Rechtbank twijfelt sterk of testament betrouwbare weerslag is van erflaters uiterste wil. Testament heeft geen rechtsgevolgen.

Vader laat bij overlijden zijn twee kinderen als erfgenamen achter. In het laatste testament staat voor hen een testamentaire last opgenomen ten behoeve van de echtgenote van vader. De kinderen worden verplicht om bij de verkoop van de woning de echtgenote voor een bepaald gedeelte mee te laten delen in de opbrengst. Voorts krijgt de echtgenote een legaat van een levenslange maandelijkse uitkering in geld en het recht van gebruik en bewoning. In het voorlaatste testament had vader een voorziening voor de echtgenote weggelaten.

Volgens de kinderen mist het laatste testament authenticiteit en is het daarom vernietigbaar. Subsidiair vorderen de kinderen een verklaring voor recht dat de inhoud van het testament niet overeenstemt met de uiterste wil van vader en daarom geen rechtsgevolgen heeft.

Voor wat betreft de authenticiteit wijzen de kinderen op formele gebreken, die volgens hun advocaat aan de orde zouden zijn. Het gaat om de vaststelling van de identiteit van de testateur door de notaris (art. 39 WNA) – in dit geval een kandidaat-notaris die de notaris waarnam bij het passeren – en het niet toezenden van een conceptakte en het (beperkt) voorlezen van de akte (art. 43 WNA).

Volgens de rechtbank kan aan de kinderen geen verjaring tegengeworpen worden. Een rechtsvordering tot vernietiging (art. 4:109 lid 4 BW) verjaart een jaar na de dood van erflater en na kennisneming van het testament en de vernietigbaarheid. De verjaringstermijn is redelijkerwijze pas gaan lopen toen de kinderen door de advocaat op vernietigbaarheid werden gewezen. De ontdekking van formele gebreken vergt erfrechtelijke kennis die niet zonder meer bekend moet worden verondersteld. Volgens de rechtbank mist het testament echter geen authenticiteit. De identiteit is toereikend vastgesteld door de waarnemend kandidaat-notaris. De identiteitsgegevens waren al langer op kantoor bekend, de kandidaat-notaris had tevoren kennis gemaakt met de testateur en zijn notariële handelingen zijn grotendeels in aanwezigheid van de echtgenote en kinderen geschied. Het eventueel niet naleven van de voorschriften van artikel 43 lid 1 WNA leidt niet tot het ontbreken van authenticiteit (art. 43 lid 6 WNA).

Om vast te stellen of de inhoud van het testament overeenkomt met de wil van erflater, moet het testament worden uitgelegd (art. 4:46 BW). De hamvraag is of erflater daadwerkelijk bedoeld heeft hetgeen de notaris heeft genoteerd in het testament. Daarvoor onderzoekt de rechtbank de verhoudingen en omstandigheden als bedoeld in artikel 4:46 lid 1 BW. De rechtbank wijst onder meer op het feit dat de kinderen en echtgenote verschillende belangen hadden bij het testament, zich daarmee bemoeiden en de notaris hun inbreng steeds toeliet. Het laatste testament verschilde wezenlijk van het voorlaatste en de notaris en kandidaat-notaris hebben elf van de dertien indicatoren van het Stappenplan Beoordeling Wilsbekwaamheid genegeerd.

Gelet op de wordingsgeschiedenis van het testament, met name de omstandigheden voorafgaand aan en tijdens het verlijden van het testament, rijzen er bij de rechtbank sterke twijfels dat het testament een betrouwbare neerslag is van hetgeen erflater bedoeld heeft als zijn laatste wil. Die twijfels zijn zo sterk, dat aan het testament geen rechtgevolgen mogen worden verbonden.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 23-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2019:4640

Zaaknummer: C/02/354807 / HA ZA 19-85

Rechters: G.J.E. Poerink

Wetsartikelen: 39 WNA, 43 WNA en 4:109 BW

RECHTSPRAAK

Geldverkeer tussen echtgenoten. Vergoedingsrecht of schenking?

Man en vrouw zijn buiten gemeenschap van goederen gehuwd. Ten laste van het privévermogen van de vrouw heeft de man een Range Rover gekocht voor 130.000 euro. De auto is aan de man geleverd. Bij echtscheiding vordert de vrouw het nominale bedrag terug van de man. De man stelt tevergeefs dat de vrouw hem het geld heeft geschonken.

In de huwelijkse voorwaarden is geregeld dat vergoedingsrechten tussen de echtgenoten het nominaal beschikbaar gestelde bedrag belopen en dat de regeling niet geldt als de echtgenoten uitdrukkelijk anders overeenkomen.

Volgens het hof volgt uit de huwelijkse voorwaarden dat partijen expliciet een vergoedingsrecht zijn overeengekomen. De man heeft geen aangifte schenkbelasting gedaan. Ook anderszins heeft de man niet aangetoond dat de vrouw haar vergoedingsrecht niet geldend zou kunnen maken (HR 5 april 2019, ECLI:NL:HR:2019:504).

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 03-07-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:2744

Zaaknummer: 200.250.323/01

Rechters: A.N. Labohm, A.H.N. Stollenwerck en A.S. Mertens-de Jong

Wetsartikelen: 1:87 BW en 7:175 BW